

درس هفدهم

ستاره‌ی روشن

املا و دانش ادبی

از متن درس، بندهایی را که هر دو واژه‌ی مشخص شده در آن به کار رفته است، پیدا کنید و بنویسید.

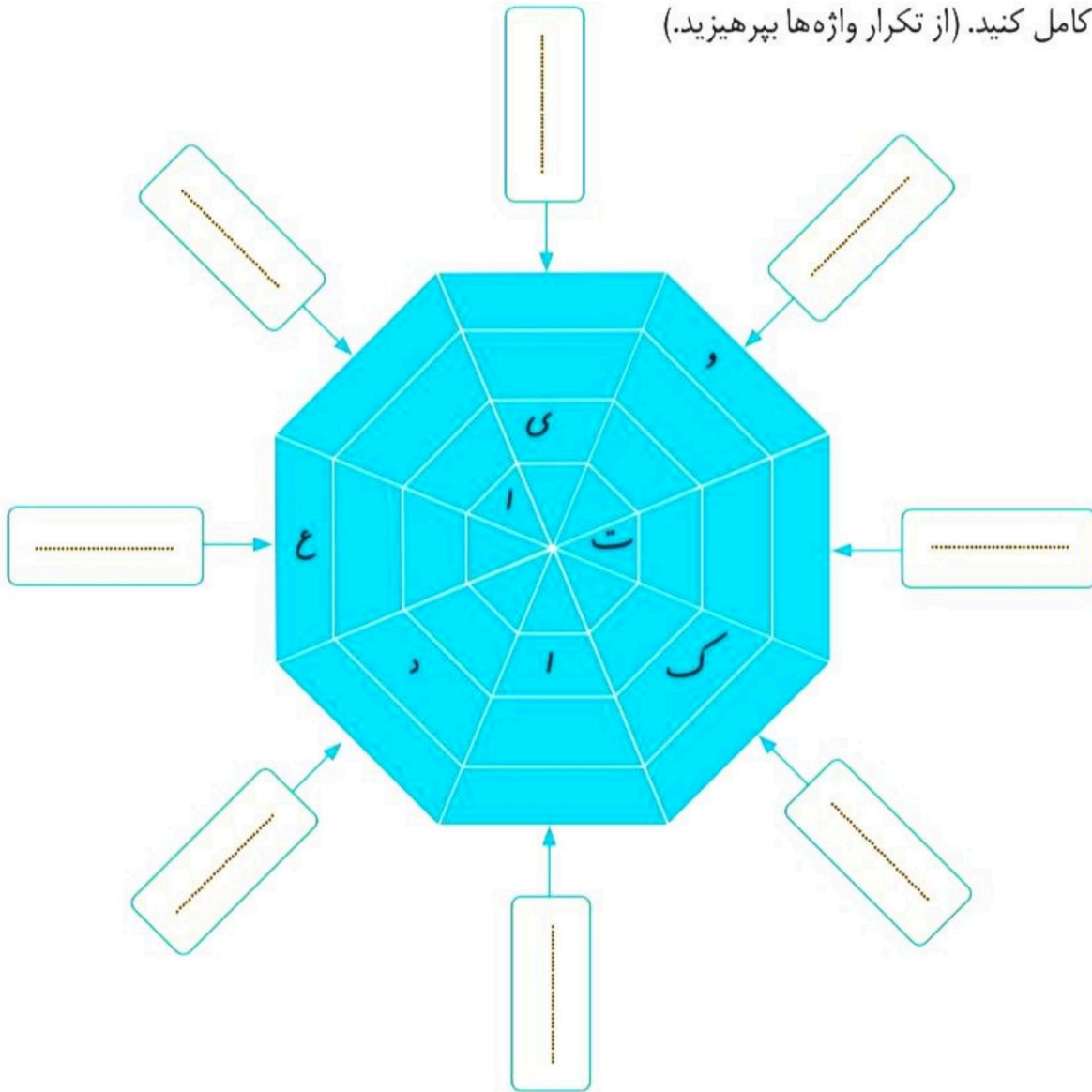
الف) وصیت، عز و جل

ب) زینهار، حرام

۲ با توجه به حروف نوشته شده در جدول، واژه‌های چهار حرفی را از متن درس پیدا و جدول را

کامل کنید. (از تکرار واژه‌ها بپرهیزید.)

۳ واژه‌های متضاد را در بیت‌ها و عبارت‌های زیر بیابید.

الف) سخن در میان دو دشمن، چنان گوی که اگر دوست کردند، شرم زده نشوی. (سعدی)

ب) موج زخود رفته‌ای، تیز خرامید و گفت:

هستم اگر می‌روم، گر نروم نیستم (اقبال لاهوری)

پ) دوستان و دشمنان را می‌شناسم من

زندگی را دوست دارم، مرگ را دشمن. (اخوان ثالث)

عبارت‌های زیر را مانند نمونه، به نثر ساده‌ی امروز برگردانید.

نثر ساده‌ی امروز

نثر کهن

نخست کسی، من باشم که بدو گروم. من نخستین فردی باشم که به او ایمان آورم.

نیکویی گوید و زینهار بدی نکنید.

راست گفتن پیشه کنید.

عبارت زیر را در یک بند، کامل کنید.

از دروغ گفتن دور باش چون

لطیفه‌ی ادبی: یکی از چیزهایی که به زیبایی و لطف نوشته می‌افزاید، استفاده از لطیفه است. لطیفه سخنی کوتاه و پرمعناست که به سادگی فهمیده می‌شود. لطیفه‌ها معمولاً آمیخته به طنز، حکمت و اندرز هستند و در قالب حکایت ظاهر می‌شوند.

حکایت «نردبان فروش» از عبیدزاکانی را بخوانید و برداشت خود را از آن در چند سطر بنویسید.

«شخصی به کمک نردبان در باغ دیگری می‌رفت تا میوه بچیند، صاحب باغ سر رسید و گفت:

«در باغ من چه کار داری؟»

آن شخص گفت: «نردبان می‌فروشم.»

گفت: «نردبان در باغ من می‌فروشی؟»

گفت: «نردبان از آن من است، هر جا که خواستم می‌فروشم.»

مفهوم ضرب المثل «به پایان آمد این دفتر، حکایت همچنان باقی است» را در یک بند توضیح دهید.

تا: حرفی است که میان عبارت‌ها و جمله‌ها می‌آید. در نمونه‌های زیر با کاربردهای آن آشنا می‌شوید:

الف) گاهی «تا» مفهوم فاصله‌ی زمانی و مکانی را بیان می‌کند. به نمونه‌های زیر، توجه کنید:

■ از تهران تا شیراز فقط دشت و طبیعت را تماشا کردم.

■ از صبح تا شب، کار می‌کنیم.

ب) گاهی کلمه‌ی «تا» به مفهوم «وقتی که، زمانی که و همین که، برای اینکه» به کار می‌رود.

به نمونه‌های زیر، توجه کنید:

■ تا او را دیدم، همه‌ی پرسش‌ها را فراموش کردم.

■ خیلی دویدم که به موقع برسم؛ تا رسیدم، آنها رفته بودند.

پ) گاهی «تا» واحد شمارش هم هست. مثال:

■ او هر روز، بیست تا نان می‌گرفت.

■ به کتاب‌فروشی رفتم و دو تا کتاب خریدم.

ت) مفهوم «تا» را در هر یک از جمله‌های زیر، بنویسید.

■ آنها دام و تله می‌گذارند تا تو را در دام بیندازند.

■ می‌خواهم به مهدی کمک کنم تا درس‌هایش را بهتر یاد بگیرد.

■ از شام تا سحر بیدار بود.

■ تا کنون چند تا کتاب خوانده‌ای؟

■ تا شام، نیفتاد صدای تبر از گوش.

از روی سرمشق زیر، خوش خط و زیبا بنویسید.

زمانی دهد تخت و گنج و کلاه زمانی غم و رنج و خواری و چاه

چنین است، هر چند مانیم دیر نه پیل سرافراز ماند نه شیر

برای جدول زیر، سوالات مناسب طرح کنید.

- ۱
- ۲
- ۳
- ۴
- ۵
- ۶

د	ی	پ	س	۱							
ا	س	ا	ر	آ	۲						
ر	ت	و	ف	ا	ر	ب	۳				
	ه	خ	و	ر	ف	۴					
		ت	غ	آ	م	غ	و	ر	د	۵	
				ا	م	ا	ن	ا	ر	گ	۶
				ی	ی						
					ه						

